

128 . Dumbrăveni | Județ: Suceava | Punct: Săliște | Anul: 2016

Anul: 2016

Cod RAN: 148435.01

Perioade: Protoistorie, Evul Mediu

Epoci: La Tène, Epoca medievală târzie

Tipuri sit: descoperire funerară

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Mugur Andronic

Instituții: Muzeul Bucovinei, Suceava

Raport

Comuna Dumbrăveni, care ocupă o suprafață de 44,72 km², este amplasată în partea estică a județului Suceava, în contact cu traseul cursului râului Siret. Teritoriul său se găsește în zona de contact dintre Podișul Sucevei (mai precis cel al Dragomirnei) și lunca râului Siret. În partea de nord comuna se învecinează cu teritoriul comunei Siminicea, iar în vest se învecinează cu orașul Salcea. Limita urmărește dealurile Dumbrăveni, La Căprărie, și Dealul Văratecului. În partea de sud comuna Dumbrăveni se învecinează cu comuna Verești, iar în est cu comuna Vlădeni din județul Botoșani. În perioada 26 septembrie – 09 octombrie 2016, s-au desfășurat cercetări de diagnostic arheologic, conform autorizației nr. 247 din 25 octombrie 2016, emisă de către Direcția Patrimoniu a Ministerului Culturii, obiectivul investigațiilor fiind acelea de a delimita situl arheologic din locul numit sugestiv Săliște și de a stabili prezențele arheologice și stratigrafia zonei, precum și datarea precisă a etapelor de locuire. Situl se află (inclusiv toponimul Săliște o demonstrează), în prima vatră a satului, din secolele XIV-XVII, el incluzând și vechea biserică de lemn și pe cea actuală, de zid.

Amplasamentul său era foarte favorabil locuirii, într-o microzonă cu puternice izvoare, canalizate ulterior de CAP (toponim vechi Șapte Fântâni), relativ adăpostit între dumbrăvi și păduri seculare, suficient de aproape de cursul Siretului, o importantă arteră de comunicație de-a lungul timpului. În cadrul cercetării s-au executat sonde în patru grădini. Pentru primul sector (A) a fost ales terenul lui Vasile Oboroceanu, aflat la o depărtare de circa 150 m nord de biserică. Aici, în total, s-au executat patru secțiuni cu dimensiunile de 1,50 m lățime și 10 m lungime. Au fost interceptate resturile arheologice provenind de la patru locuințe datând din secolul al XVIII-lea (poate și jumătatea celui următor), caracterizate prin lentile masive de dărâmături, resturi de cărămizi, pământ ars, oase și fragmente de vase, resturi de tencuială și de mortar pe bază de var. Aici au fost cercetate și urmele unei foste construcții medievale, poate atelier, adâncită până la -1,50 m față de nivelul actual de călcare, cu loc de foc deschis, intens (pământ ars la caramiziu, zgurificat, pe o profunzime de 7–10 cm), complex de unde a rezultat o cantitate foarte mare de ceramică fragmentară, alături de oase de animale domestice. Întrucât cea mai veche ceramică se datează în veacul al XIV-lea, incluzând și perioada legendarului „Descălecat” al Moldovei, construcția se datează în acest veac. Ulterior, în secolul al XV-lea în groapa locuinței s-au aruncat mari cantități de ceramică fragmentară și resturi osteologice, toate ducând în cele din urmă la umplerea gropii de gunoi menajer. Ceramica este în curs de prelucrare în cadrul laboratorului zonal de restaurare al Muzeului Bucovinei.

Construcția a avut un contur neregulat, relativ asemănător cifrei „8” și o adâncime diferențiată, între cele două părți/ compartimentări distincte, care au putut fi evidențiate. Partea mai puțin adâncită fusese săpată până la o adâncime de -1,07 m, cealaltă având adâncimea, așa cum s-a arătat mai sus, de 1,50 m. Deoarece nu s-au descoperit resturi de lut ars provenind de la lătuială de pereți și nici o cantitate mare de cărbuni, presupunem că această construcție a fost de tipul unei colibe, adâncită la ceva peste un metru în sol (la vremea respectivă), unde se putea practica și un meșteșug. Cu toate că aici nu s-a locuit pe o perioadă îndelungată, urmele de foc deschis, fără îngrăditură din piatră, demonstrează prin profunzimea stratului de

pământ ars, de 7–8 cm grosime, o durată și o intensitate a focului destul de ridicată. În sectorul (B) – grădina din spatele casei familiei Mursa, aflată la circa 35 metri sud de biserica nouă, s-au executat 5 secțiuni, fiecare de 12 metri lungime și 1,50 m lățime. Din păcate nu au fost surprinse complexe arheologice, cu excepția unei mici aglomerări de chirpic și bucăți de cărbune, totul la nivelul vechi de călcare. Nu poate fi vorba despre o vatră, ci mai degrabă despre resturi de prăbușire de la pereții unei locuințe din apropiere. Important este faptul că aici a apărut ceramică specifică culturii Poienesti-Lucașeuca (sec. II-I î. Chr.), inclusiv fragmente provenind de la o strecurătoare. Din păcate, proprietarii nu neau permis o ultimă secțiune, iar parohul bisericii din vecinătate nu s-a grăbit să aprobe o altă secțiune, de control, în curtea bisericii, plasată pe un teren mai înalt, și mai aproape de fostul izvor principal. Sectorul (C) a fost ales în grădina lui Ioan Hulubeț, unde, în spatele șurii sale s-au executat două secțiuni de 14 metri lungime și 1,50 m lățime, în vecinătatea sudică a sectorului (B). În secțiunea SII, s-au surprins resturi de la o construcție modernă, cu mult pământ ars la cărămiziu. În acest sector, ca și în sectorul (A), s-au găsit și câteva fragmente ceramice din epoca bronzului, ceea ce îmbogățește fondul informatic despre sit. Și aici, proprietarul ne-a limitat accesul la săpătură. Construcția modernă se leagă probabil de un fost schit, care, conform tradiției locale a existat aici cu mult timp în urmă. Sectorul ultim, (D), a fost ales în grădina din spatele gospodăriei profesorului Andrei Sandu, plasat nu departe de sectorul (A), la circa 65 de metri N-E de acesta.

Aici s-au practicat două secțiuni, cu lungimea de 7 m și lățimea de 1,50 m, acestea conducând la identificarea unei construcții relativ recente, lungă de circa 7 metri, care a lăsat în sol, sub stratul vegetal, o mare cantitate de moloz, inclusiv mortar pe bază de var și pământ ars la cărămiziu. În faza incipientă de cercetare teritorială a comunei este deocamdată dificil să datăm cu exactitate primul nivel de locuire medievală de aici. Atât cercetarea de suprafață din diferite grădini ale sătenilor din punctul Săliște, cât și cea a suprafețelor săpate efectiv, nu au dus la descoperirea de ceramică mai veche de secol XIV, la mijlocul său petrecându-se și legendarul „Descălecat” al Moldovei. Ceramica a fost modelată cu roata și are un aspect mai rudimentar. Concluzionând, situl numit Săliște (toponim cu semnificația unei foste vetre de sat, derivat de la slavul „selo”, cu sens de sat), a adăpostit cel mai vechi nivel de locuire medieval din comună, probabil contemporan cu începuturile satului care a existat în locul numit Românești, de pe o veche terasă a Siretului și unde se găsește ceramică contemporană. Undeva după anul 1300 oricum, comunități omenesti venite de dincolo de munți, în cadrul largii colonizări care s-a desfășurat înainte și imediat după fondarea Moldovei, și-au ales unele locuri propice viețuirii, inclusiv în Săliște.

Cu ocazia cercetărilor de diagnostic arheologic s-a revăzut și un sit de lângă traseul căii ferate Verești-Botoșani, în NNE comunei. Și aici, avantajele mediului natural (teren în pantă lină, bine însorit, apropierea imediată a unui fir de apă - posibil chiar cu o baltă pe traseul său) au determinat locuiri umane în mai multe etape istorice. Pe lângă epoca bronzului și secolele IV-V d. Chr., în toamna anului 2016, au fost descoperite, în premieră și fragmente ceramice medievale, din secolul al XV-lea și mai târzii. În lipsa altor informații, putem doar bănuși că la un moment dat, prin creșterea demografică, familii din Românești au putut veni aici formând un cut. Satul și-a luat numele de la un fost proprietar – „unde au fost curțile lui Dumbravă”, întărit lui Mândru Jumătate, ulterior dăruit Mitropoliei Moldovei de către Elena Dragsineasa²¹⁵. În vechea Moldovă se cunosc mai multe sate cu nume identice sau foarte apropiate, apărute probabil de la foste dumbrăvi ce existau în preajmă²¹⁶. M. Costăchescu, cunoscutul editor de documente medievale, a afirmat pentru prima sa atestare scrisă: „... identific satul din 1430 Dvoriștea, unde au fost curțile lui Dumbravă cu Dumbrăvenii din județul Botoșani... . Era și în veacul al XIV-lea. Își are numele de la un Dumbravă”.

Trebuie și pe mai departe avută în vedere și legenda despre geneza satului Dumbrăveni: „Legenda spune că în locul comunei Dumbrăveni era o pădure de stejari numită „Dumbravă”, în mijlocul căreia era un schit de călugari, numit „Trestioare” și mai în urmă Dumbrăvioara care era un pendinte de mănăstirea Putna din Bucovina. Puținii locuitori ce s-au stabili în Dumbrăvioara pe lângă schit au fost numiți Dumbrăveni”²¹⁷. În evul mediu în Moldova au existat mai multe sate Românești: pe Prut (jud. Botoșani), pe Putna (jud. Vrancea), pe Valea Neagră (jud. Neamț), pe Horaița (jud. Suceava), pe Jeravăț (jud. Vaslui, dispărut), pe Vaslui (jud. Vaslui, dispărut), pe Berheci (jud. Galați, dispărut), sau unul în apropiere de Podul Iloaiei (jud. Iași, tot dispărut). Din păcate, în merituosă monografie de nume de locuri a lui Alexandru Gonța, nu apare pe Siret un astfel de nume²¹⁸. În această situație fie numele satului nostru rămâne un mister, toponimul actual nefiind cu referire la denumirea sa veche, fie - mai plauzibil - satul nu a rămas atestat în documentele

medievale.

Informații suplimentare online

[Raportul 5813 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://mapserver.cimec.ro)
